

13.6.10

(שנאמר וירדו) 63a → (משנה 11) 61b

1. זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם: בראשית פרק ה פסוק ב
 2. ויאמר ה' אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו: בראשית פרק ב פסוק יח
 3. בני משה גרשם ואליעזר: דברי הימים א פרק כג פסוק טו
 4. ויאמר אל העם היו נכנים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה: שמות פרק יט פסוק טו
 5. לך אמר להם שובו לכם לאהליכם: דברים פרק ה פסוק כו
 6. ויאמר ה' אל משה ואהרן זאת חקת הפסח כל בן נקר לא יאכל בו: שמות פרק יב פסוק מג
 7. ויאמר ה' אל משה פסל לך שני לוח אבנים כראשונים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שברת: שמות לד:א
 8. ויאמר ה' אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלתם: שמות פרק יט פסוק י
 9. ותסוף ללדת את אחיו את הבל ויהי הבל רעה צאן וקזן והיה עבד אדמה: בראשית פרק ד פסוק ב
 10. וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו שת כי שת לי אלהים זרע אחר תחת הבל כי הרגו קין: בראשית פרק ד פסוק כה
 11. כי כה אמר ה' בורא השמים הוא האלהים יצר הארץ ועשה הוא כוננה לא תהו בראה לשבת יצרה אני ה' ואין עוד: ישעיהו פרק מה פסוק יח
 12. בעת ההיא שלח בראדו בלאזן בן בלאזן מלך בגל ספרים ומנחה אל חזקיהו כי שמע כי חלה חזקיהו: מלכים ב פרק כ פסוק יב
 13. ויאמר אברהם אל געריו שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה עד פה ונשתתהו ונשובה אליכם: בראשית פרק כב פסוק ה
 14. ... ולציבא חמשה עשר בנים ועשרים עבדים: שמואל ב פרק ט פסוק י
 15. ... וישלחם המלך אסא אל בן הנדד בן טברמן בן חזיון מלך ארם הישב בדמשק לאמר: מלכים א פרק טו פסוק יח
 16. כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקצוף כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי: ישעיהו פרק נו פסוק טז
 17. ויען לבן ויאמר אל יעקב תבנות בנותי ותבנים בני והצאן צאני ... בראשית פרק לא פסוק מג
 18. ואחר בא חפרון אל בת מקיר אבי גלעד והוא לקחה והוא בן ששים שנה ותלד לו את שגוב: דברי הימים א פרק ב פסוק כא
 19. מני אפרים שרשם בעמלק אחריך בנימין בעממיק מני מקיר ירדו מחקקים ומזבולן משקים בשבט ספר: שופטים פרק ה פסוק יד
 20. לי גלעד ולי מנשה ואפרים מעוז ראשי יהודה מחקקי: תהלים פרק ס פסוק ט
 21. בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך כי אינך יודע אי זה יכשר הזה או זה ואם שניהם כאחד טובים: קהלת פרק יא פסוק ו
 22. ... ואכלת שם לפני ה' אלהיך ושמחת אתה ובייתך: דברים פרק יד פסוק כו
 23. ... וכל תרומת כל מכל תרומותיכם לכהנים יהיה וראשית ערסותיכם תתנו לפניהם ברכה אל ביתך: יחזקאל פרק מד פסוק ל
 24. האם אין עקרתי בני ותשיה נדחה ממני: איוב פרק ו פסוק יג
 25. עד מתי תתחמקין הבת השובבה כי ברא ה' חדשה בארץ נקבה תסובב נקר: ירמיהו פרק לא פסוק כא
 26. וידעת כי שלום אהלך ופקדתך נוד ולא תחטא: איוב פרק ה פסוק כד
 27. אל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך: בראשית פרק ג פסוק טז
 28. אז תקרא וה' יענה תשוע ויאמר הנני אם תסיר מתוכך מוטה שלח אצבע ודבר און: ישעיהו פרק נח פסוק ט
 29. השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם: תהלים פרק קטו פסוק טו
 30. ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת: בראשית פרק ב פסוק כג
 31. ואברהם מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת האדמה: בראשית פרק יב פסוק ג
 32. ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גוי הארץ: בראשית פרק יח פסוק יח
 33. וירדו מאניותיהם כל תפשי משוט מלחים כל חבלי הים אל הארץ יעמדו: יחזקאל פרק כו פסוק כט

- I 11 the מצוה of רבייה – פריה ורבייה – a man may not desist unless he has sons
  - a possible implication: even though he may desist from רבייה, must still be married, as per v. 2
  - b minimal obligation:
    - i 2 – ב"ש – 2 males (as per v. 3) – cannot infer from בראשית, where there were no options;
    - ii ב"ה – male and female, as per v. 1 – preferring to infer from creation
      - 1 not infer from משה, since he acted independently, as he did in 3 cases:
        - (a) separated from his wife (inferring from v. 4) ה' confirmed it (v. 5)
        - (b) broke the יוחית (inferring from v. 6) ה' applauded him (v. 7)
        - (c) added a day to הגבלה, inferring from v. 8
  - c alternate versions of נתן re: opinions of ב"ה/ב"ש
    - i version #1: ב"ש require 2 boys and 2 girls, as per דרשה on vv. 9-10; ב"ה requires 1 of each
    - ii version #2: ב"ש require 1 of each; ב"ה require either a boy or a girl, as per v. 11
  - d dispute about consequences of children had while עכו"ם for פו"ר
    - i fulfilled מצוה, since he populated the world – ר' יוחנן
    - ii no fulfilled, since a גר is like a newborn baby – ר"ל
    - iii parallel to dispute about בכור born after having had children and converting, (בכור – ר"ל),
    - iv challenge (ר"ל → ר"י): v. 12 has parentage for גויים
      - 1 answer: while they are עכו"ם, they have parentage
    - v all agree that עבדים have no parentage, as per v. 13 (עם הדומה לחמור)
      - 1 challenge: v. 14 (ציבא – שאלו's former slave, is reckoned with children) answer: no names, just mentioning his offspring, not as progeny
      - 2 challenge: why not answer "offspring" to challenge from v. 12
      - 3 answer: regarding גויים, they are even associated with ancestry, as per v. 14

- e dispute re: children who died
- i פ"ר הונא – fulfilled following v. 15
  - ii ר' יוחנן – not fulfilled, as per v. 11
  - iii challenge (to הונא ר'): ruling that grandchildren::children
    - 1 assumption: meaning, if children died, leaving grandchildren, you are יוצא
      - (a) → dead children aren't reckoned
    - 2 answer: import of statement – to complete amount (i.e. if he had 1 son, the granddaughter completes the חיוב)
    - 3 challenge: explicit ruling that if they died, not valid – supports ר' יוחנן
    - 4 observation (from ruling above): only if 1 grandchild with 1 child; not 2 grandchildren from 1
      - (a) possible challenge: story of ר' ששת (maintained that he had fulfilled פ"ר w/1 daughter and her son)
      - (b) answer: ר' ששת was sterile and was just giving a cursory answer
    - 5 Proof-text: (supporting notion that daughter's sons are considered his children)
      - (a) Possibility #1: v. 17
      - (b) Rejection: statement about קנין, as evidenced by הוצאן צאני
      - (c) Possibility #2: vv. 18-19 – מחוקק must be from חצרון (יהודה) who married בת מכיר
- f Observation about authorship of משנה: not authored by ר' יהושע who reads no limits to reproduction as per v. 20
- i Tangent: ר"ע applies verse to students (story of death of his students)
  - ii Ruling: הלכה כר' יהושע
- g Statements of value of marriage:
- i Without marriage, no שמחה (v. 22)
  - ii Without marriage, no ברכה (v. 2)
  - iii Without marriage, no goodness (v. 23)
  - iv Without marriage, no תורה (v. 24)
  - v without marriage, no wall (security) (v. 25)
  - vi without marriage, no peace (v. 26)
    - 1 further דרשות on v. 26 – man must fulfill conjugal obligations to his wife:
      - (a) If she is a יראת שמים
      - (b) If he is about to leave on a journey (or perhaps from v. 27 – v. 26 applies to סמוך לווסתה)
      - (c) Verse applies to someone who loves his wife as himself, honors her more than himself, raises his children in a straight path and marries them off at an appropriate age
      - (d) V. 28 applies to someone who loves his neighbors, keeps family close, marries his niece and lends money to a poor man in his time of need
- h Sayings of ר"א about marriage:
- i Someone who isn't married isn't an אדם (v. 1)
  - ii Someone without real estate isn't an אדם (v. 29)
  - iii Resolution of v. 2 – if he is זוכה, she helps him; otherwise, opposes him
  - iv Meaning of v. 30 – אדם had relations with all animals and wasn't satisfied until he had relations with אשה
  - v Meaning of vv. 31-32 – all nations, even seafarers, are blessed through אברהם/ישראל
  - vi Meaning of v. 33 – artisans will ultimately become farmers (a lowly profession)